

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Yerel Yönetimlerin Sürdürülebilirlik Anlamında Yeniden Yapılandırılması

Gökhan Özdemir

Mimarlık Bölümü, Mimarlık Fakültesi, Yakın Doğu Üniversitesi, gokhan.ozdemir@neu.edu.tr

Özet

Günümüzde belediyeler/yerel yönetimler insanlarla birebir ilişki içinde olan, vatandaşların temel ve günlük ihtiyaçları konusunda hizmet veren devlet organlarıdır. Hızlı nüfus artışına bağlı olarak yerel yönetimlerin sorumlulukları ile görev ve etki alanları artmaktadır. Diğer bir ifadeyle yerel yönetimler halka en yakın idari yönetim organları olarak, halkla iç içe ve doğrudan bir şekilde birçok kentsel ihtiyacın karşılandığı birimlerdir; bu kapsamda yerel yönetimlere dolayısıyla da belediyelere önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde de şehir, ilçe ve köylerde nüfus her geçen gün artmaktadır. Bu durum, ülkedeki yerel yönetimlerde, sürdürülebilirlik anlayışı bütününde yeni idari ve hizmet ihtiyaçlarının doğmasına sebebiyet vermiştir. Buna bağlı olarak bu çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde bulunan belediye kavramı, farklı boyutlarıyla (yasal sorumluluk, hizmet çeşitliliği ve etki alanları vb) incelenmiştir. Bu inceleme ışığında ülkedeki yerel yönetimlerin daha kaliteli ve kapsamlı şekilde hizmet sunmasını hedefleyen yeni bir organizasyon önerilmiştir. Bu amaçla KKTC'de bulunan 28 belediye kısmen birleştirilip, yeniden organize edilerek daha sürdürülebilir bir belediye kavramı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yerel yönetimler, belediye, hizmet, sürdürülebilirlik, KKTC

Restructuring Local Governments of Turkish Republic of Northern Cyprus in terms of Sustainability

Abstract

Today, municipalities/local administrations are state bodies that are in direct contact with people and serve the basic and daily needs of citizens. Due to the rapid population growth, the responsibilities, duties and influence areas of local governments are increasing. In other words, local governments are the closest administrative bodies to the public, where many urban needs are directly intertwined with the public. In this context, local authorities and therefore municipalities have important duties and responsibilities. In the Turkish Republic of Northern Cyprus, the population in cities, districts and villages is also increasing day by day. This has led to the emergence of new administrative and service needs in terms of sustainability in the local governments of the country. In this study, the concept of municipality in the Turkish Republic of Northern Cyprus has been examined with different dimensions (legal responsibility, diversity of services and impact areas, etc.). In the light of this review, a new organization has been proposed aiming to provide better quality and comprehensive service to local governments in the country. For this purpose, 28 municipalities in TRNC are partially merged and reorganized and a more sustainable understanding of municipalism is proposed.

Keywords: local governments, municipality, service, sustainability, TRNC

GİRİŞ

KKTC genelinde bulunan 28 belediyenin ortak sorunlarının başında ekonomik durumları gelmektedir. Belediyelerin ekonomik olarak dar boğazdan geçmesi ve gelir-gider dengesinin sağlanamaması belediyelerin en büyük sıkıntılarından biridir. Ayrıca yasada belirtilen personel yapılarına sahip olmayan belediyeler bu bağlamda da sıkıntılar yaşamaktadır. Fakat yasalarda belirtilen personel yapılaşmasının günümüze uygun olmaması yaşanan sorunların başlıca nedenidir.

Belediyelerin son zamanlarda aldıkları kararlarla ekonomik durumları düzeltmeye çalışılsa da ülke genelinde belediyelerde ekonomik sorunlar devam etmektedir. Makale kapsamında önerilen düzenleme ile gelir pastasının ve merkezi hükümet katkı paylarının düşüncesiyle belediyelerin sürdürülebilir bir anlayışı benimsemek anlamında yeni bir model önerisine

gidilmiştir. Belediyelerin gelirleri ve giderlerinin iyi organize edilmesi sadece yapılan öneri modeli ile düzelmeyeceği aşikârdır. Yasalarda yapılacak reformlarla sorunların azalacağı ve zamanla ortadan kalkacağı ön görülmektedir.

Belediyeler ile ilgili yasalarca yapılan tanımlarda;

Yerel yönetimler, bölge, belediye, köy ve mahalle halkının yerelde ortak gereksinimlerini karşılamak üzere kuruluş ilkeleri yasa ile belirtilen ve karar organları seçilme oluşturulan kamu tüzel kişisidir (KKTC Anayasası).

Anayasa'nın 127. Maddesinde belediye tanımı; "belediye, halkın yerel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanun ve yasalarca belirtilen kuruluş esasları, karar organları seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisidir" (TC Anayasası).

Belediyeler yasasının amacı beldenin gelişmesini, belde halkının ortak yerel gereksinimlerini çağdaş bir anlayış ve demokratik bir tutum içinde karşılamakla görevli olan kamu tüzel kişiliğine sahip bulunan belediye yönetiminin hukuki statüsünü düzenlemektir (KKTC Belediyeler Yasası).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti beş ilçeye ayrılmaktadır. Bu ilçeler Lefkoşa İlçesi, Gazimağusa İlçesi, Girne İlçesi, Güzelyurt İlçesi ve İskele İlçesidir. Bu ilçelerde toplam 28 belediye bulunmaktadır. Belediyeler nüfus sayılarına göre Tablo 1'deki gibi gruplamamız mümkündür.

Tablo 1: Belediyelerin sınıflandırılması (Özdemir, 2017)

BELEDİYELERİN SINIFLANDIRILMASI				
BÜYÜK BELEDİYELER		ORTA BELEDİYELER		KÜÇÜK BELEDİYELER
İLÇE	KENT	KASABA	BUCAK	KÖY
Lefkoşa Türk Bel.	Güzelyurt Bel.	Değirmenlik Bel.	Beyarmudu Bel.	Akincılar Bel.
Gazimağusa Bel.	Gönyeli Bel.	Lapta Bel.	Alayköy Bel.	Tatlısu Bel.
Girne Bel.		Lefke Bel.	Paşaköy Bel.	
		Yeniboğaziçi Bel.	Akdoğan Bel.	
		Çatalköy Bel.	Mehmetçik Bel.	
		Yenierenköy Bel.	Büyükkonuk Bel.	
		İskele Bel.	Dipkarpaz Bel.	
		Dikmen Bel.	Vadili Bel.	
		Alsancak Bel.	Esentepe Bel.	
			İnönü Bel.	
			Geçitkale Bel.	
			Serdarlı Bel.	
3 Bel.	2 Bel.	9 Bel.	12 Bel.	2 Bel.

Yasaya göre planlanan belediyelerde ilçeler ilçe belediyesi olarak kabul görmektedir. Fakat bu sınıflandırmada nüfus oranları dikkate alınarak yapılmıştır.

İLÇE: 25.000 ÜSTÜ NUFUS SAHİP OLAN BELEDİYELER

KENT: 15.001-25.000 ARASI NUFUS SAHİP OLAN BELEDİYELER

KASABA: 5.001-15.000 ARASI NUFUS SAHİP OLAN BELEDİYELER

BUCAK: 2.001-5.000 ARASI NUFUS SAHİP OLAN BELEDİYELER

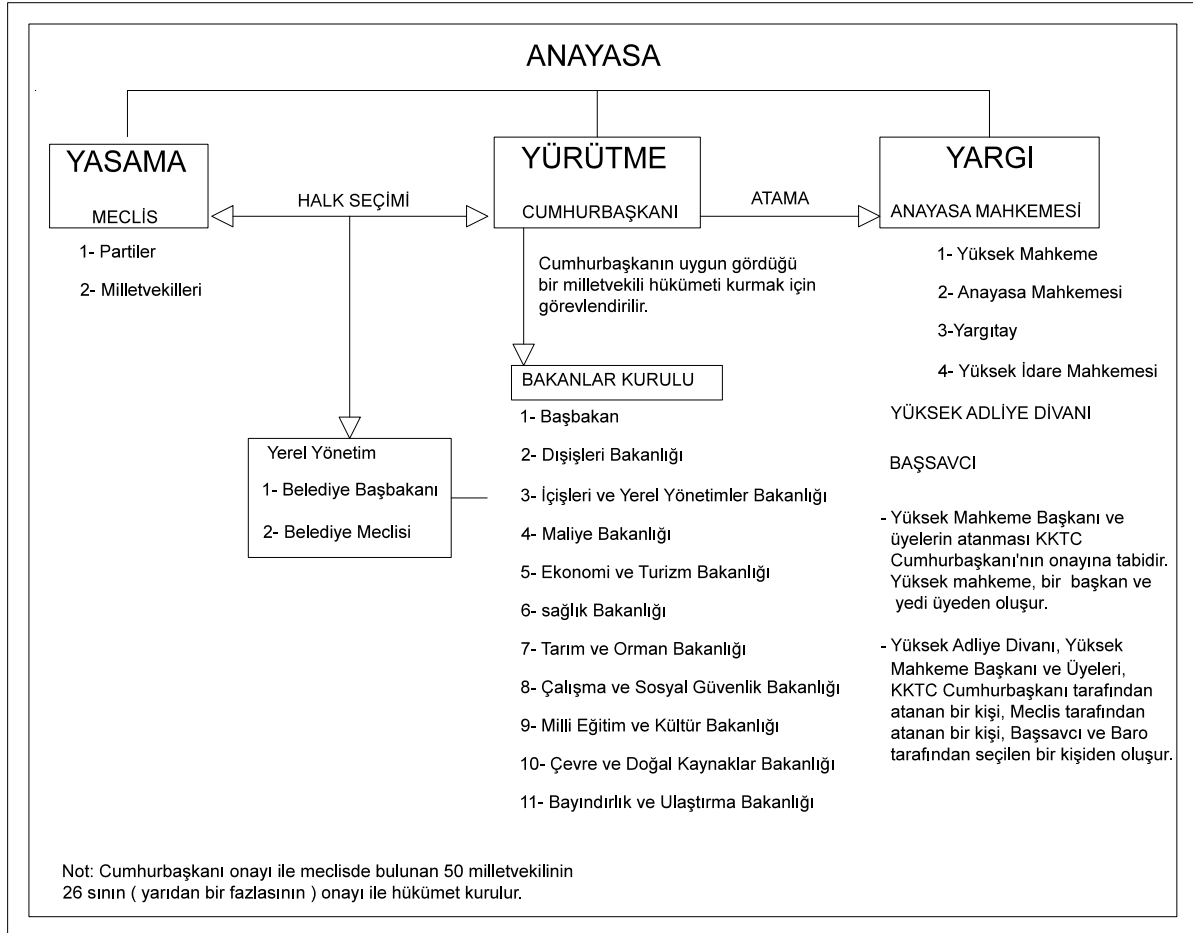
KÖY: 2000 ALTI NUFUS SAHİP OLAN BELEDİYELER

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNDE YÖNETİM

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yürütme yetkisi cumhurbaşkanının kararıyla: seçime girmiş, seçim barajını geçmiş, parlamentoda görev yapacak milletvekilleri arasından

görevlendireceği ve en az meclisin yarısından bir fazlasının onay vereceği Bakanlar Kurulu'na, yasama yetkisi 5 yılda bir halk oylaması ile seçilen ve 50 milletvekilinden oluşan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi'ne verilmiştir. Yargı ise bağımsız mahkemelere verildi. Devlet yapılanması Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: KKTC'de devlet yapısı (KKTC Anayasası'ndan uyarlanmıştır)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Yerel Yönetim

KKTC, ülkenin etkin bir şekilde yönetilmesi için 5 ayrı yerleşim bölgesine ayrıldı. Bu bölgeler Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele olmaktadır. KKTC sınırları içerisinde bulunan 187 köy bu bölgelere dağıtılmaktadır (Tablo 3). Her bölgede merkezi hükümetin temsilcisi olarak Kaymakam bulunmaktadır. Ülkede toplamda küçükü büyüklü 28 belediye yer almaktadır.

Belediyelerin, yasayla belirtilen görevlerinin dışında, beldenin günlük ihtiyaçlarını karşılamak, halkın rahat, huzurlu ve güvenli bir ortamda yaşamalarını sağlamak gibi önemli sorumlulukları vardır. Diğer bir ifadeyle belediyeler, görevleri, büyüklükleri ve özelliklerine göre belde halkına sağlıklı, ucuz, süratli ve etkili bir şekilde hizmet götürmekle sorumludur. Belediye hizmetlerinin yürütülmesi görevi, Belediye Başkanı'na aittir (Özdemir, 2017).

Tablo 3: KKTC’de İlçeler, Belediyeleri ve Belediyelere bağlı köyler (KKTC İçişleri ve Yerel Yönetimler Bakanlığı 2012 faaliyetleri – 2013 hedeflerinden uyarlanmıştır)

İlçeler - Belediyeler ve Belediyelere Bağlı Köyler					
1- Lefkoşa İlçesi					
1.1 Lefkoşa T.B. . Hamitköy . Haspolat	1.2 Gönyeli B. . Kanlıköy	1.3 Alayköy B. . Türkeli . Yıfımköy . Gürpınar . İkidere	1.4 Değirmenlik B. . Yiğitler . Kalavaç . Yeniceköy . Çukurova . Changir	. Düzova . Gökhan . Demirhan . Meriç . Gaziköy . Kırklar . Dilekkaya . Kırkkale . Erdemli . Minareliköy . Beyköy . Balıkesir	1.5 Akinclar B.
2- Gazimağusa İlçesi					
2.1 Gazimağusa B. . Mutlukaya . Tuzla	2.2 Y. Bogaziçi B. . Yıldırım . Atlılar . Sandallar . Akova	2.3 İnönü B. . Pirhan . Dörtöl . Korkuteli	2.4 Geçitkale B. . Sütluce . Çamlıca . Yamağköy	2.5 Serdarlı B. . Malldağ . Çınarlı . Nergisli	. Görneç . Gönendere . Ergenekon . Pınarlı . Timen
2.6 Beyarmudu B. . Düzee . Güvercinlik . İncirli	2.7 Paşaköy B. . Türmenköy . Aslanköy . Koprütü . Çayönü . Kurudere	2.8 Tatlısu B.	2.9 Akdoğan B.	2.10 Vadili B. 1. Turunçlu	
3- Girne İlçesi					
3.1 Girne B. . Ozanköy . Beylerbeyi . Erdemir . Zeytinlik	3.2 Alsancak B. . Karaman . Karaoğlanoğlu . Doğanköy . Karakum	3.3 Lapta B. . İlgaz . Malatya-İncesu . Yeşiltepe	3.4 Esentepe B. . Karşıkaya . Kılıçarslan . Çamlıbel . Akdeniz . Alemdağ . Geçitköy . Hisarıköy . Kayalar	3.5 Dikmen B. . Besparmak . Karaağaç . Bahçeli . Tepebaşı . Koruçam . Karpaşa	3.6 Çatalköy B. . Arapköy . Pınarbaşı . Dağyolu . Göçeri . Akçiçek . Şirinevler . Kömürcü
4- Güzelyurt İlçesi					
4.1 Güzelyurt B. . Mevlevi . Yuvacık . Zümrütöy . Serhatköy . Şahinler	4.2 Lefke B. . Gayretköy . Güneşköy . Aydınköy . Aşağı . Bostancı . Kalkanlı . Yukarı . Bostancı	4.2 Lefke B. . Taşınar . Çamlıköy . Yeşilirmak . Doğançı . Gazveren . Yeşilyurt . Bademliköy . Bağlıköy . Gemikonakçı . Denizli . Yedigöller . Omerli			
5- İskele İlçesi					
5.1 İskele B. . Kuzucuk . Aygün . Sinirüstü . Boğaziçi . Altınova . Ağlılar . Topçuköy . Ardahan . Turnalar	5.2 Mehmetçik B. . Balalan . Kumyalı . Çayırova . Bafra . Pamuklu	5.3 Büyükkonuk B. . Kaplıca . Klitkaya . Yedikonuk . Zeybekköy . Saçlıköy . Mersinlik . Tuzluca	5.4 Dipkarpaz B. Kaleburnu	5.5 Y. Erenköy B. . Sipahi . Adaçay . Avtepe . Taşlıca . Derince . Yeşilköy	. Esenköy . Ziyamet . Gelincik . Boltaşlı . Kuruova

BELEDİYELERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN YENİDEN YAPILDIRILMASI

Belediyecilik anlayışının siyasi baskılardan soyutlanarak farklı boyutlarda iyileştirilmesi, halkın çağdaş toplumlar seviyesinde hizmet alması bakımından önemlidir. Nüfusun orantısız dağılması, devlet katkı paylarının nüfusa bağlı olması, personel düzenlemelerinin ilgili mevzuat yasalarına uymaması, belediyelerin büyüyen sorunlarına sebebiyet vermektedir. Belediyelerin birleştirilmesiyle hizmet tanımlarının doğru yapılması ve gelir paylarının artması mümkün olacaktır; buna bağlı olarak belediyecilik kavramı güçlenerek etki alanı artacaktır. Bu süreçte Belediyeler Yasası, Personel Yasası tekrardan düzenlenerek geçiş döneminde yaşanacak sorunlar en aza indirilmelidir. Bu bağlamda iki kavram ortaya çıkmaktadır;

- **Kent belediyeleri**, geliştirecek kısa, orta ve uzun vadeli master planları aracılığıyla ve merkezi hükümetle iş birliği içerisinde, adanın kuzeyindeki kentlerin bir bütün olarak işlenmesini sağlayacaktır. Sürdürülebilirlik anlayışı çerçevesinde doğa, sağlık, kültür,

eğitim turizmi, yerel kimliğin geliştirilmesi vb. çalışmalara imkan verecek bu belediyeçilik kavramı sayesinde KKTC tarihi, güzelliği ve zenginliği dünyayla buluşturulabilecektir. Kentin sosyo-ekonomik yapısının doğru planlanması ile gelirlerin artırılması hedeflenerek göçlerin önlenmesi sağlanacaktır ve bu sayede halkın göç etmeksizin kendi toprağında yaşaması mümkündür.

- **Hizmet belediyeleri**, halkın günlük ve temel ihtiyaçlarını karşılanmasına odaklanacaktır; bunun yanı sıra festivaller başta olmak üzere farklı sosyal ve kültürel içerikli etkinlikler de hizmet belediyelerinin sorumluluk ve görevleri arasında yer almalıdır. Böylece bu yerleşim yerlerinde yaşayan insanlara gelir sağlanması da mümkün olacaktır.

Ünümüzde ülkede gerçekleşen bazı festivaller; Girne Zeytinlik Festivali, Kıbrıs Rakı Festivali, Güzelyurt Portakal Festivali, Bellapais Klasik Müzik Festivali, Tepebaşı Medoş Lalesi Festivali, Lapta Turizm Festivali, Doğanköy Alıç Festivali, Kıbrıs Tiyatro Festivali, Yiğitler Gavgarit Festivali, Avtepe Medoş Lalesi Festivali, Kalavaç Gıbrızlı Kültür ve Sanat Festivali, Karpuz Turizm Şenlikleri, Yeniboğaziçi Karpuz Festivali, Büyükkonuk Eko Günleri, Hisarköy Orkide Festivali, Akdeniz Ayrelli Festivali, Beylerbeyi İpek Kozası Festivali, Gazimağusa Çocuk Festivali, Kıbrıs Tango Festivali, Kırıkkale Gabbar Festivali, Sinde Panayırı, Gazi Mağusa Kültür Sanat ve Turizm Festivali, İskele Festivali, Beyarmudu Patates Kültür Sanat Festivali, Lefkoşa Gençlik Karnavalı, Mehmetçik Üzüm Festivali, Yeniboğaziçi Pulya Festivali, Serdarlı Babutsa Kültür ve Sanat Festivali, Geçitkale Hellim Festivali, Salsa Dans Festivali, Tatlısu Harnup Festivali, Mağusa Gençlik Festivali, Yadıldalga Verigo Festivali, Yaşılırmak Çilek Festivali, Lefke Ceviz Festivali, Lefke Hurma Festivali, Bağlıköy Eko Günleri, Bağlıköy Paluze Festivali, Alaniçi Tahıl Festivali, Kalkanlı Çakısdez Festivali, Görneç El Makarnası Festivali, Esentepe Zerdali Festivali, Alayköy Tahıl Festivali, Karşıyaka Ahlat Festivali, Dipkarpaz Kumdan Kale Festivali (<https://www.kibrisrentacar.com/kibris/kibris-festivalleri>), Kozanköy Hellim Pastelli Festivali, Serdarlı Sestalar Bahar Şenliği, Kormacit St. Aziz George Festivali, Mormenekşe Enginar Festivali, Akıncılar Evvel Zaman İçinde Luricina Panayırı, Dilekkaya Hellim Festivali, Ozanköy Pekmez Festivali, Karşıyaka Deniz Şenlikleri (<http://www.kibrispostasi.com/c49-KULTUR-SANAT/n277706-kktcde-duzenlenen-ve-kultur-dairesine-bildirilen-festival-ta>) ülkenin sosyal alandaki değerleri olmaktadır, değerleri hizmet ve kent belediyelerinin ortak organizasyonları ile halkın kültürüne sahip çıkması bağlamında, geleceğe açılan kapısı olacaktır.

Bu düşünceler bağlamında ülkedeki yerel yönetim kavramı için yeni bir model önerisi oluşmaktadır ve bu önerinin önceliğini, artık elzem olan sürdürülebilirlik kavramıyla ilişkilendirecek şekilde, toplumsallık temelinde huzur, güven, yaşam kalitesi, kültür, paylaşım gibi değerler ve Akdenizlilik bilinci oluşturmaktadır.

Bu noktada ifade edilebilir ki yerel yönetimler için sürdürülebilir bir anlayışla belediyeçilik yapabilmeyen yolu Akdeniz’de, adalı olmak anlayışıyla örtüşmektedir. Dolayısıyla, daha çağdaş, sürdürülebilir ve kaliteli yerel bir yönetim için, zaman zaman zorlanılsa da, bu ‘adalet olma’ düşüncesini kaybetmeden, koruyarak yaşamasını sağlayarak, nesilde nesile aktarmak, yani aslında Kıbrıs’a sahip çıkmak! gerekmektedir.

Aslında Kıbrıs’ta belediyeçilik, bir yerel organ olmakla birlikte, bir kucaklama yeridir. Kent belediyesinin planlamalar aracılığıyla fiziki çevreye odaklanması, fakat hizmet belediyesinin 7’den 77’ye her insana Akdeniz insanının sıcaklığını göstermesi mümkün olacaktır. Bu durum, vurgulanan sosyal, kültürel ve çevresel değerler vasıtasıyla ülkenin, dünyanın geri

kalanından farkını ortaya koyabilecektir. Hatta ülkenin ağır izolasyonlara maruz kalmış olmasının yarattığı sorunlar, bu hususta atılacak adımlarla olumlu bir yöne çevrilebilecektir.

Özetle, merkezi hükümetin önemli bir temsilcisi olma noktasında, kent ve hizmet belediyesi işleyişinin insan odaklı olması gerekmektedir; bu doğrultuda sürdürülebilir belediyeçilik anlayışı yanında sürdürülebilir bir KKTC yaratmak için adımlar atmak gerekmektedir. Buna bağlı olarak ifade edilebilir ki 28 belediyede, yani KKTC bütününde var olan sistemin yeniden yapılandırılması gereği kaçınılmaz bir gerçektir. Tüm bu yeniden yapılandırma sürecinde, belediyelerin ekonomik sorunlarla mücadele ettiğini de hatırlamak gerekmektedir.

Personel yapılanmasında mevcut olan sıkıntılar, ekonomik dar boğaz, gelir pastasındaki yasal olsa da adaletsiz dağılım, biraraya getirilip toplandığı zaman, anayasanın en önemli maddelerinden biri olan eşitlik ilkesine ters düşüldüğü görülmektedir. Bunların giderilmesi için kent-hizmet belediye anlayışının yerleşmesi ülkenin vizyonu ve misyonu açısından önemli bir yer tutacaktır. Bu noktada e- devlet ve e-belediyeçilik sistemlerinin gelişmesinin gerekliliği de unutulmamalıdır.

Gelişen köyler, tarıma/hayvancılık vb. alanlara yapılacak yatırımla başlamalıdır. Bu durum kentlere doğru yoğunlaşan göçün önüne geçmesini sağlayacaktır. Buna bağlı olarak ülke ekonomik olarak büyüme gösterebilir ve yaşam standartları artabilir.

KKTC’de yerelde başlayacak sürdürülebilir anlayış, merkezi yönetim içerisindeki parlamenter sistemde de yenilikler elde edilmesine yardımcı olabilir. Söz konusu yenilenme başkanlık sistemi modeli vasıtasıyla gerçekleştirilebilir. Bu yöndeki değişim dar boğazdan geçen ülkedeki kısır siyasi anlayışın bitirilmesine, ülkenin daha güçlü bir yapıya kavuşarak rahatlamasına, zenginliklerini kullanmasına ve daha hızlı ve verimli çalışmasına olanak sağlayacaktır.

Tüm bu değişim ve dönüşümü, farklı yönleriyle sorulara cevaplar bularak, iyi bir planlama ile hayata geçirmek mümkün olacaktır. Planlama çok kapsamlı bir etkinliktir (Arcan ve Evcı, 1999). Süreç planlaması yapılırken yasalardan başlayarak reformlarla birlikte, çalışanların mağdur olmayacağı şekilde, personel fazlalıklarının da yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Ayrıca mevcut belediye binalarının yeniden organizasyonu yapılmalıdır. 28 belediyenin içerisinde 5 büyük kent belediyesi vardır (Şekil 1). 23 belediyenin hizmet belediyesi olarak örgütlenerek iş ve görev tanımlarının yapılması gerekmektedir (Şekil 2).

Lefkoşa Kent Belediyesi

- Merkezi Hizmet Belediyesi
- Değirmenlik Hizmet Belediyesi
- Gönyeli Hizmet Belediyesi
- Akıncılar Hizmet Belediyesi
- Alayköy Hizmet Belediyesi

Gazimağusa Kent Belediyesi

- Merkezi Hizmet Belediyesi
- Serdarlı Hizmet Belediyesi
- Geçitkale Hizmet Belediyesi
- Yeni Boğaziçi Hizmet Belediyesi
- Vadili Hizmet Belediyesi
- Paşaköy Hizmet Belediyesi
- Beyarmudu Hizmet Belediyesi
- Akdoğan Hizmet Belediyesi
- İnönü Hizmet Belediyesi
- Tatlısu Hizmet Belediyesi

Girne Kent Belediyesi

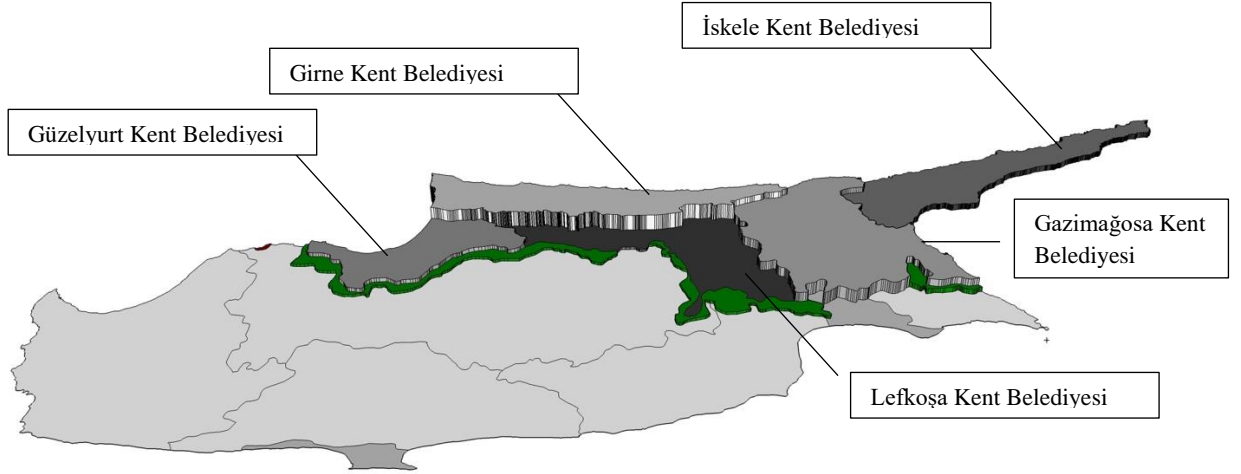
- Merkezi Hizmet Belediyesi
- Dikmen Hizmet Belediyesi
- Lapta Hizmet Belediyesi,
- Alsancak Hizmet Belediyesi
- Esentepe Hizmet Belediyesi
- Çatalköy Hizmet Belediyesi

Güzelyurt Kent Belediyesi

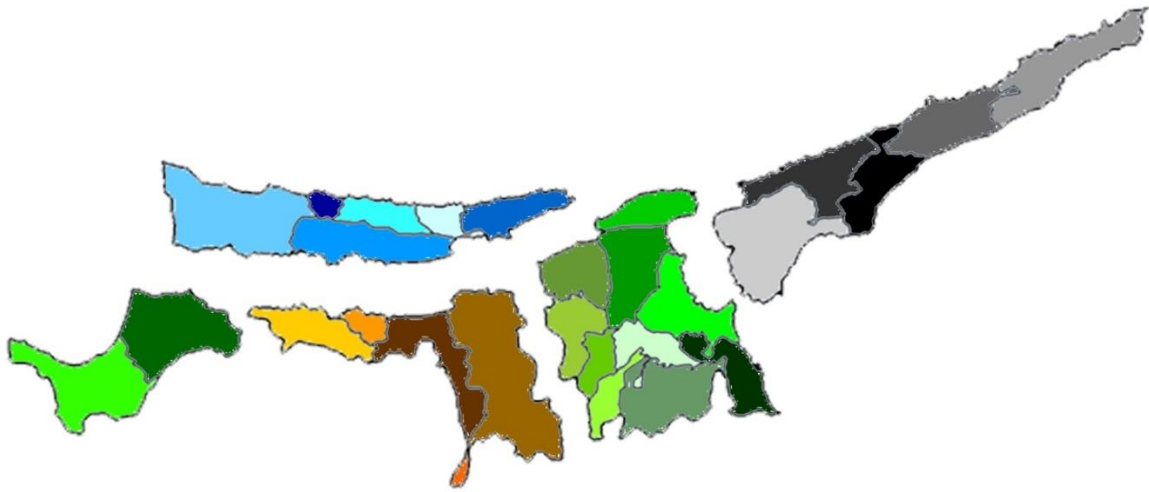
- Merkezi Hizmet Belediyesi
- Lefke Hizmet Belediyesi

İskele Kent Belediyesi

- Merkezi Hizmet Belediyesi
- Mehmetçik Hizmet Belediyesi
- Büyükkonuk Hizmet Belediyesi
- Dipkarpaz Hizmet Belediyesi
- Yenierenköy Hizmet Belediyesi

Şekil 1: Büyük Kent Belediyeleri (KKTC Yerel Yönetimler haritası, Harita Dairesi 2006'dan uyarlanmıştır)

Şekil 2: Hizmet Belediyeleri (KKTC Yerel Yönetimler haritası, Harita Dairesi 2006'dan uyarlanmıştır)

SONUÇ ve ÖNERİLER

Günümüzde hızlı nüfus artışı, endüstrileşme süreçleri vb nedenlerle dünya bütünündeki dinamikler hızla değişmektedir. Bu sürece küresel ısınma ve iklim değişikliğinin başı çektiği çevresel sorunlar da dahildir. Tüm bunlara bağlı olarak yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumlulukları her geçen gün artmaktadır. Dolayısıyla söylenebilir ki dünya bütününde çağdaş belediyeçilik anlayışının sürdürülebilirlik kavramından soyutlanarak kurgulanması yanlış olacaktır. Bu durum ülkemiz için de geçerlidir. Özellikle son yıllarda, KKTC’de de, hızlı nüfus artışına bağlı olarak, kentleşme sorunları başta olmak üzere, çeşitli sosyal, çevresel, kültürel, fiziki sorunlar ortaya çıkmıştır. Sorunların çözümü bağlamında, bu süreçte yerel yönetimlere de önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Dolayısıyla ülkedeki belediyeçilik anlayışının değişip dönüşerek, daha çağdaş, verimli ve elbette daha sürdürülebilir temelli bir yapıya kavuşması gerekmektedir.

KKTC’de toplam 28 belediye bulunmaktadır. Bunların üçü anakent, ikisi kent, dokuzu kasaba, on ikisi bucak ve iki tane de köy belediyesi mevcuttur. Görüleceği üzere, Tablo 1’de belirtilen belediye sınıflandırılmasına göre büyük belediyeler anakent ve kent olarak, orta büyüklükteki belediyeler kasaba ve bucak, küçük belediyeler ise köy belediyesi olarak adlandırılmaktadır.

Bu çerçevede bu çalışmada, KKTC genelinde 5 kent belediyesi oluşumu ve bu kent belediyelerinin altında hizmet verecek hizmet belediyelerinin oluşturulması önerilmiştir. Bu öneri vasıtasıyla yerel yönetimlerde hizmet kalitesinin artması hedeflenmiştir. Sürdürülebilir anlayışın yansıması olarak, kent ve hizmet belediyesi düşüncesinin, hizmetin yerelde her noktaya ulaşmasını sağlaması hedeflenmiştir. Kent belediyelerinin plan ve proje geliştirme odaklı olması önerilmektedir. Bu kent belediyeleri, altyapı ve kentsel mekanların finansmanı, projelendirilmesi ve uygulanması noktasında hizmet vermenin yanında, sosyal, kültürel ve sportif alanda da insanların ihtiyaçlarını karşılayacak fiziki mekanlar yaratmaya ağırlık verecektir.

Hizmet belediyeleri ise günlük ve temel ihtiyaçları karşılama noktasında kesintisiz hizmet verecektir. Bu bağlamda ilave edilebilir ki hizmet belediyeleri aracılığıyla, köylerin yerel ve çevresel kimliği de vurgulanacaktır. Bu maksatla festivaller başta olmak üzere çeşitli sosyal, kültürel etkinlikler, bu hizmet belediyeçiliğinin öncelikleri arasında olacaktır. Bu odaklanma, halkın aidiyet bilincini artırabilir ve festivaller gibi etkinlikler sayesinde kentlere-köylere ekonomik gelir sağlanabilir. Bu durumda da vatandaşların doğduğu yerden kopmadan, hayatlarına yaşadığı yerde devam etmesine katkı koyacaktır.

Özetle, yerel yönetimlerin halkın kendisini temsil eden ve seçimle göreve gelen tüzel kişiler tarafın idare edildiği unutulmadan, kent veya hizmet belediyeleri bu çerçevede sürdürülebilir anlayış ile yeniden organize edilip planlanmalıdır.

Kent belediyeleri, proje ve plan geliştirme, alt yapı (kanalizasyon, su, asfalt, elektrik, internet vb), çevre düzenlemesi (kaldırım, yeşil alan, kent mobilyaları, çocuk oyun alanları vb), sosyal ve kültürel tesislerin inşası gibi fiziki çevre konularına odaklanmalıdır.

Hizmet belediyeleri, su, çöp, aydınlatma gibi günlük ve temel ihtiyaçlar ile yerel ve bölgesel düzeyde sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler ile festivaller düzenlenmesi gibi konulara odaklanacaktır.

KAYNAKÇA

- Arcan, E. F. ve Evcı, F. (1999). Mimari Tasarıma Yaklaşım. *Tasarım Yayın Gurubu*. İstanbul, Türkiye.
- KKTC İçişleri ve Yerel Yönetimler Bakanlığı, (2012). 2012 Faaliyetler- 2013 Hedefleri Raporu, 114-129, Lefkoşa, K.K.T.C.
- Korucu, M. G. (2012). Lefkoşa Belediye Sınırları İçerisinde Mimari Yapılanmadaki Gelişmelerin Kent Bilgi Sistemi Oluşturulması ile Takip ve Analizi. *YDÜ Fen Bilimler Enstitüsü, Mimarlık Anabilim dalı*. Lefkoşa, K.K.T.C.
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, (1983). Lefkoşa, K.K.T.C
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1983). Ankara, T.C
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Belediyeler Yasası, (1983). KKTC Belediyeler Yasası İç Düzeni, Lefkoşa, K.K.T.C.
- Özdemir, G. (2017) Lefkoşa Anakent Belediyesi Örneğinde KKTC’de belediyecilik Hizmetlerinin İncelenmesi İle Belediye Binalarının e-Belediyecilik Hizmetleri Açısından Kullanım Organizasyonları. *YDÜ Fen Bilimler Enstitüsü, Mimarlık Anabilim dalı*. Lefkoşa, K.K.T.C.
- <http://www.kibrispostasi.com/c49-KULTUR-SANAT/n277706-kktcde-duzenlenen-ve-kultur-dairesine-bildirilen-festival-ta> (indirme tarihi: 03.08.2019).
- <https://www.kibrisrentacar.com/kibris/kibris-festivalleri> (indirme tarihi: 03.08.2019).

